

HEEMKUNDIGE KRING

België – Belgique
P.B.
2275 Lille
BC 6717

“Norbert de Vrijter”

MEDEDELINGEN:

Buitengewone Algemene Vergadering: 3 maart 2005.

Voorstelling jaarboek: 5 en 6 maart 2005.

Algemene vergadering: 18 maart 2005.

Tweëntwintigste jaargang nr. 87 februari '05

Driemaandelijks contactblad van de heemkundige kring “Norbert de Vrijter”

Afgiftekantoor: 2275 Lille

Verantwoordelijke uitgever: Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” VZW

p.a. Rosette Dillen, Moereind 22, 2275 Lille.

Rek.nr. 979-0878854-39

Inhoud

Nieuwe statuten voor onze Heemkundig Kring
 Uitstap naar Zoersel: verslag
 U vraagt... Wij antwoorden
 Over toiletdeuren en hartjes
 Advertenties
 Diversen

Informatie Heemkundige Kring

De Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter" is op 1 maart 1983 opgericht en heeft tot doel zich toe te leggen op het bewaren, bestuderen, verzamelen, bekendmaken en het doen waarderen van het heem, de oudheidkunde, de geschiedenis en de volkskunde van de deelgemeenten Gierle, Lille, Poederlee en Wechelderzande.

Het lidgeld bedraagt 13 euro per jaar. Hiervoor ontvangt u de 4 contactbladen en het jaarboek.

Bestuursleden

Voorzitter : Rosette Dillen, Moereind 22, Wechelderzande. 03/312.49.03.
 Ondervoorzitter : Walter Driesen, Poederleeseweg 90 bus 6, Lille. 014/88.23.91.
 Secretaris : Louis Bertels, Valvekenstraat 20, Lille. 014/88.39.09
 Penningmeester : Jos Willems, Heiend 7, Lille. 014/88.02.66.
 Erevoorzitter : Jos Aerts, Boskant 17, Lille. 014/88.07.77.
 Bestuursleden : Vic Van Duppen, Middelveld 27, Gierle. 014/55.51.57.
                   Wim Peeters, Kloosterstraat 26, Gierle. 014/55.33.55.
                   Tom Kersemans, Schoorstraat 16, Gierle.
                   Jules Van Olmen, Vlimmersebaan 58, Wechelderzande. 03/312.07.80.
                   Susy Govaerts, Brevennendijk 4, Wechelderzande. 03/309.06.03.
                   Nico Paepen, Begonialaan 4, Wechelderzande. 0497/282169.
                   Jos Geysen, Zagerijstraat 35, Lille. 014/88.10.79.
                   Frans Van Glabbeek, Poederleeseweg 42, Lille. 014/88.02.89.
                   Alex Vercammen, Boskapelstraat 98, Lille. 014/882375.
                   Walter Van den Branden, Boskant 76, Lille.
                   Telefoon werk Molenmuseum Wachtebeke 09/342.42.40.

De uitgever heeft er naar gestreefd auteursrechten op de illustraties te regelen volgens wettelijke bepalingen. Diegene die meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook mits vermelding van de naam van de auteur en de jaargang van de Heemkundige Kring "Norbert de Vrijter".

Nieuwe statuten voor onze Heemkundige Kring

Beste leden,

U hebt ongetwijfeld al gehoord dat er de laatste tijd heel wat te doen is rond de wetgeving op de verenigingen zonder winstoogmerk (vzw). Ook onze heemkring moet zich aan de nieuwe reglementering aanpassen.

In het voorjaar van 2002 keurde de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers de nieuwe vzw-wet goed. Nadien volgden nog enkele wijzigingen en begin december 2004 meldde minister van Justitie Onkelinx nog dat de inwerkingtreding van de wet met 1 jaar zou uitgesteld worden omdat vele verenigingen hun statuten nog niet hadden aangepast.

Ook onze heemkundige kring zou de vooropgestelde datum niet gehaald hebben. Nochtans waren enkele bestuursleden al maanden in de weer met het in lijn brengen van onze statuten.

De **eerste statuten** van onze vereniging werden gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 27 oktober 1983 met als identificatienummer 9426/83. Nadien werd er niets meer aan gewijzigd. Het eerste bestuur bestond uit Jos Aerts (voorzitter), Walter Van den Branden (secretaris en archivaris), Jos Willems (penningmeester), Jules Van Olmen (ondervoorzitter) en de bestuursleden Karel Neefs, Frans Wouters, Paul Janssens, Paul Bulckens en Frans Van Glabbeek. De zetel werd gevestigd in het kasteel van Wechelderzande. Onze vereniging heeft dus gedurende 21 jaar deze beperkte statuten (10 artikels) gevolgd.

De nieuwe vzw-wet verplichtte ons nu onze statuten aan te passen. Van dit gegeven hebben we ten volle gebruik gemaakt om te komen tot **nieuwe, moderne statuten**. We hebben evenwel de oorspronkelijke tekst als basis genomen. Na enkele korte beraadslagingen op bestuursvergaderingen sloegen Walter Driesen, Jos Geysen en Nico Paepen begin juli de handen aan de ploeg. Er werd o.a. gebruik gemaakt van de statuten van Heemkunde Gouw Antwerpen vzw, van een brochure van de FOD Justitie en van andere informatie van het internet. De juridische kant van de zaak was echter niet eenvoudig: vb. de terminologie bleek nogal wat veranderingen ondergaan te hebben. Zo spreekt men niet meer van “Raad van Beheer”, wel van “Raad van Bestuur”. Het eerste ontwerp werd verspreid onder de bestuursleden zodat zij opmerkingen konden maken. Dit leidde naar een tweede versie die op 21 september op een bestuursvergadering besproken werd. De nieuwe versie werd vervolgens op 28 september getoetst aan een voordracht van een jurist van de IOK. Walter en Nico waren op de door de gemeente georganiseerde infosessie in het Mollenhof aanwezig. Ze zagen dat ze op de goede weg waren maar dat er toch nog wat aanpassingen moesten gebeuren. De “finishing touch” kwam er toen Dhr. Fons Van Bael, directeur van de vzw De Lilse Bergen, de 3de versie op een bijeenkomst in het heemhuis aan een kritische inspectie onderwierp. Het resultaat is het 4de ontwerp van statuten zoals dat hieronder afgedrukt wordt.

Beste leden,

Nu is het aan u. Wij menen dat we met het huidig ontwerp van statuten de juridische test -én de inhoudelijke door onze leden!- kunnen doorstaan. Het is nu aan de **Buitengewone Algemene Vergadering** van onze kring om het definitieve groene licht te geven.

De statutenwijziging kan worden goedgekeurd indien op de algemene vergadering een quorum wordt bereikt van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde leden en de beslissing wordt genomen met een meerderheid van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde leden. Indien het quorum niet wordt gehaald, dan kan een tweede algemene vergadering worden gehouden, ten vroegste 15 dagen na de eerste vergadering en dan geldt er geen quorum. Als het quorum niet bereikt wordt, dan zal er een 2de Buitengewone Algemene Vergadering volgen net vóór de Algemene Vergadering van 18 maart (zie aankondiging verder).

Het bestuur nodigt u, leden van de Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” vzw, met deze uit op de Buitengewone Algemene Vergadering over de nieuwe statuten op 3 maart in de cafetaria van RVT Lindelo om 20.00 uur.

Agenda: 1/ Bespreking van het ontwerp van nieuwe statuten (in bijlage)
                      2/ Stemming over het ontwerp van nieuwe statuten

---

(ontwerp van nieuwe statuten)

Statuten van de Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” Lille vzw

Artikel 1. De vereniging

Art.1 Eerste lid. Rechtsvorm

De vereniging is opgericht als een entiteit met rechtspersoonlijkheid, meer bepaald als een vereniging zonder winstoogmerk (hierna “vzw” genoemd) op grond van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, zoals gewijzigd door de Wet van 2 mei 2002.

Art.1 Tweede lid. Naam

De vzw draagt de naam Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” Lille vzw.

Art.1 Derde lid. Zetel

1. De zetel van de vzw is gevestigd in de Rechtestraat 7, 2275 Lille, welke is gelegen in het gerechtelijk arrondissement Turnhout.
2. De Raad van Bestuur heeft de bevoegdheid om de zetel te verplaatsen naar elke plaats binnen de fusiegemeente Lille en de nodige openbaarmakingvereisten te vervullen.

Art.1 Vierde lid

De vzw wordt opgericht voor onbepaalde duur.

Artikel 2. Doeleinden en activiteiten

Art.2 Eerste lid. Doeleinden

De vzw heeft tot doel zich toe te leggen op het verzamelen, het bestuderen, het bekendmaken en het doen waarderen van materieel en niet-materieel erfgoed –zijnde de heem- en oudheidkunde, de geschiedenis en de volkskunde- en dit in de breedste zin van het begrip.

Art.2 Tweede lid. Activiteiten

Tot de concrete activiteiten waarmee de doelstellingen van de vzw kunnen worden verwezenlijkt, behoren onder andere de organisatie van uitstappen, tentoonstellingen, lezingen, geschiedkundige opzoekingen, vertel- en dia-avonden, de uitgaven van een jaarboek en een ledenblad, het verzamelen van archiefmateriaal en voorwerpen met een heemkundige of geschiedkundige waarde, het verzamelen

van boeken en tijdschriften én de begeleiding van de aangesloten leden bij activiteiten die kaderen in de doelstellingen van de vzw. Daarnaast kan de vzw alle activiteiten ontplooiën die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de eerder gemelde niet-winstgevende doeleinden, met inbegrip van bijkomstige commerciële en winstgevende activiteiten maar steeds binnen de grenzen van wat wettelijk is toegelaten en waarvan de opbrengsten te allen tijde volledig zullen voorbestemd zijn voor de verwezenlijking van de in art.2 eerste lid gestelde doeleinden.

Artikel 3. Lidmaatschap

Artikel 3. Eerste Lid. Leden van de vereniging

1. De vzw telt toetredenen leden en effectieve leden.
2. Leden (zowel effectieve leden als toetredenen leden) betalen een lidmaatschapsbijdrage die jaarlijks door de Raad van Bestuur vastgelegd wordt en die maximum 1000 euro kan bedragen.

Artikel 3. Tweede lid. Effectieve leden

1. Er zijn ten minste 3 effectieve leden met alle rechten en plichten zoals omschreven in de wet.
2. Effectieve leden hebben stemrecht in de Algemene Vergadering.
3. Kandidaat-effectieve leden richten hun kandidaatstelling aan de Raad van Bestuur. De Algemene Vergadering beslist bij gewone meerderheid over de aanvaarding van de kandidaat als effectief lid. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter of diens plaatsvervanger.

Artikel 3. Derde lid. Toetredenen Leden

1. Toetredenen leden zijn leden zoals bepaald door de wet.

Artikel 3. Vierde lid. Beëindiging van lidmaatschap

1. Als een lid handelt in strijd met de doelstellingen van de vzw, kan diens lidmaatschap, op voorstel van de Raad van Bestuur of op verzoek van minstens één vijfde van alle effectieve leden, beëindigd worden door een bijzonder besluit van de Algemene Vergadering, waarop ten minste de helft van alle effectieve leden aanwezig is, en waarbij voor de beslissing een twee derden meerderheid van de stemmen van de aanwezige effectieve leden vereist is.
2. Het effectief lid waarvan de beëindiging van het lidmaatschap wordt voorgesteld, heeft het recht gehoord te worden op de Raad van Bestuur en op de Algemene Vergadering.
3. Een lid dat zijn jaarlijks lidgeld niet betaalt, wordt beschouwd als ontslagnemend vanaf de datum van de jaarlijkse Algemene Vergadering.
4. Effectieve leden kunnen zich op elk ogenblik uit de vzw terugtrekken door een formeel schrijven te richten aan de Raad van Bestuur. Het ontslag zal één maand na de datum van dit schrijven ingaan. De poststempel geldt als datum van het schrijven.

Artikel 3. Vijfde lid. Rechten van de leden

1. Geen enkel lid kan enige aanspraak maken op de activa van de vzw op grond van de hoedanigheid van lid van de vzw.
2. De uitsluiting van rechten op de activa van de vzw –behoudens de door de wet bepaalde rechten- geldt te allen tijde: tijdens het lidmaatschap, bij de beëindiging van het lidmaatschap om wat voor reden dan ook, bij ontbinding van de vzw, enz...
3. Elk lid van de vzw heeft het recht gehoord te worden door de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering.

4. Elk lid van de vzw heeft het recht zich kandidaat te stellen als effectief lid of voor een functie in de Raad van Bestuur.

Artikel 4. De Algemene Vergadering

Artikel 4. Eerste lid. De Algemene Vergadering

1. De Algemene Vergadering bestaat uit de effectieve leden van de vzw.
2. Elk effectief lid van de vzw heeft één stem. De leden van de Raad van Bestuur hebben eveneens stemrecht in de Algemene Vergadering.
3. De Algemene Vergadering moet steeds groter zijn dan de Raad van Bestuur.

Artikel 4. Tweede lid. Waarnemers

1. Met de term waarnemers wordt hier bedoeld: personen die op grond van hun kennis, interesse of belang de Algemene Vergadering van de vzw wensen bij te wonen. Toegetroden leden worden steeds beschouwd als waarnemers.
2. Waarnemers kunnen de Algemene Vergadering bijwonen mits toestemming van ten minste twee leden van de Raad van Bestuur.
3. Waarnemers mogen zich richten tot de Algemene Vergadering mits toestemming van ten minste twee leden van de Raad van Bestuur.
4. Waarnemers hebben geen stemrecht.

Artikel 4. Derde lid. Bevoegdheden van de Algemene Vergadering

Een besluit van de Algemene Vergadering is vereist voor:

1. de wijziging van de statuten van de vzw
2. de benoeming en afzetting van de leden van de Raad van Bestuur
3. de benoeming en afzetting van de toezichthouders
4. de kwijting aan de leden van de Raad van Bestuur en de toezichthouders
5. de goedkeuring van de begroting en van de rekeningen van de vzw
6. de omzetting van de vzw in een vennootschap met sociaal oogmerk
7. de ontbinding van de vzw
8. de uitsluiting van een lid
9. de bekrachtiging van het Huishoudelijk Reglement van de vzw
10. alle gevallen waarin de statuten zulks bepalen

Alles wat niet in de wet of in de statuten van de vzw is toegekend aan de Algemene Vergadering, valt onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur van de vzw.

Artikel 4. Vierde lid. Bijeenkomsten van de Algemene Vergadering

1. De jaarlijkse bijeenkomsten van de Gewone Algemene Vergadering zullen tijdens het eerste kwartaal van het burgerlijk kalenderjaar gehouden worden op de datum, de plaats en het uur die vermeld zullen worden in de uitnodiging.
2. De Gewone Algemene Vergadering wordt bijeengeroepen door de voorzitter van de Raad van Bestuur of door minstens twee leden van de Raad van Bestuur.
3. De uitnodiging voor de Gewone Algemene Vergadering wordt ten minste 14 dagen voorafgaand aan de datum van de Gewone Algemene Vergadering aan alle effectieve leden bezorgd.
4. Aan de uitnodiging voor de Gewone Algemene Vergadering wordt een ontwerp van agenda toegevoegd waarbij elk punt dat door minstens twee leden van de Raad van Bestuur wordt

aangebracht of dat door minstens één twintigste van de Werkende Leden aangebracht werd, op de agenda wordt geplaatst.

5. Bijzondere bijeenkomsten in een Buitengewone Algemene Vergadering kunnen worden samengeroepen door de voorzitter van de vzw en/of op verzoek van ten minste 4 leden van de Raad van Bestuur alsook op verzoek van één vijfde van alle effectieve leden.
6. De uitnodiging voor de Buitengewone Algemene Vergadering wordt ten minste 14 dagen voorafgaand aan de datum van de Buitengewone Algemene Vergadering aan alle effectieve leden bezorgd.
7. Aan de uitnodiging voor de Buitengewone Algemene Vergadering wordt een ontwerp van agenda toegevoegd waarbij elk punt dat door minstens vier leden van de Raad van Bestuur wordt aangebracht of dat door minstens één vijfde van de effectieve leden aangebracht werd, op de agenda wordt geplaatst.

Artikel 4. Vijfde lid. Quorum en stemming

1. Om op een geldige manier te beraadslagen moet ten minste één derde van alle effectieve leden aanwezig zijn.
2. Effectieve leden kunnen bij volmacht stemmen door een volmacht te verlenen aan een door hen gekozen effectief lid.
3. Beslissingen worden genomen bij gewone meerderheid behalve in de door de wet voorziene gevallen.
4. De stemming kan gebeuren door afroeping, door handopsteking of, indien gevraagd door één derde van de aanwezige stemgerechtigden, door geheime stemming.
5. Bij staking van stemmen zal de stem van de voorzitter doorslaggevend zijn.
6. De wijziging van de statuten vereist een stemming in een Algemene Vergadering waarbij ten minste twee derden van alle effectieve leden aanwezig zijn. Als twee derden niet aanwezig zijn, dan zal een tweede Algemene Vergadering bijeengeroepen worden die rechtsgeldig kan beslissen ongeacht het aantal aanwezigen. Tussen de twee vergaderingen moeten ten minste 15 dagen zitten. De beslissing van de tweede Algemene Vergadering wordt geacht aanvaard te worden indien ze wordt goedgekeurd door ten minste twee derden van de aanwezige Werkende Leden. Enkel wanneer de statutenwijziging betrekking heeft op het doel en de doeleinden waarvoor de vzw is opgericht, is een meerderheid van vier vijfden van de stemmen vereist.
7. Er worden notulen opgesteld en bewaard in een notulenregister dat ter inzage zal zijn van de leden van de vzw.

Artikel 5. Bestuur en vertegenwoordiging

Artikel 5. Sectie 1. De Raad van Bestuur

Artikel 5. Sectie 1. Eerste lid. Samenstelling van de Raad van Bestuur

1. De vzw wordt bestuurd door een Raad van Bestuur die ten minste vier bestuurders telt.
2. De bestuurders worden benoemd door de Algemene Vergadering voor een termijn van twee jaar, bij gewone meerderheid van stemmen.
3. De Raad van Bestuur verkiest onder haar leden een voorzitter, ondervoorzitter, secretaris en penningmeester en kan tevens andere specifieke bestuursfuncties instellen. De taken worden omschreven in het Huishoudelijk Reglement van de vzw.

4. Bestuurders zijn herbenoembaar maar maximaal vijf achtereenvolgende keren in dezelfde functie. Bij gebrek aan een kandidaat-opvolger kan de Raad van Bestuur het te begeven mandaat verlengen.
5. De bestuurders kunnen te allen tijde worden ontslagen door de Algemene Vergadering die daarover beslist bij gewone meerderheid.
6. Iedere bestuurder kan ontslag nemen door schriftelijke kennisgeving aan de Raad van Bestuur van de vzw.
7. De leden van de Raad van Bestuur oefenen hun mandaat kosteloos uit. De kosten die zij maken in het kader van de uitoefening van hun bestuursfunctie kunnen evenwel door de vzw vergoed worden.

Artikel 5. Sectie 1. Tweede lid. Werking van de Raad van Bestuur

1. De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen van intern bestuur te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het doel van de vzw met uitzondering van die handelingen die de wet aan de Algemene Vergadering voorbehoudt.
2. De Raad van Bestuur vergadert na oproeping door de voorzitter of ondervoorzitter, of door samenroeping door twee bestuurders.
3. De Raad van Bestuur vergadert zo dikwijls het goed bestuur van de vzw dit vereist.
4. De Raad van Bestuur wordt voorgezeten door de voorzitter of bij diens afwezigheid door de ondervoorzitter. Als noch de voorzitter, noch de ondervoorzitter aanwezig is, dan kiezen de aanwezige bestuurders onder hen een dagvoorzitter.
5. De vergadering wordt gehouden op dag, uur en plaats die worden aangegeven in de oproeping.
6. De Raad van Bestuur kan slechts beslissingen nemen wanneer ten minste de helft van de bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is op de vergadering.
7. De Raad van Bestuur beslist met gewone meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen zal de stem van de voorzitter van de vergadering doorslaggevend zijn.
8. Er worden notulen opgesteld en bewaard in een notulenregister dat ter inzage zal zijn van de leden van de vzw.
9. De Raad van Bestuur vertegenwoordigt de vzw als college in alle handelingen in en buiten rechte.
10. In uitzonderlijke gevallen, wanneer de dringende noodzakelijkheid en het belang van de vzw zulks vereisen, kunnen besluiten van de Raad van Bestuur worden genomen door het Dagelijks Bestuur. Deze beslissingen moeten echter op de eerstvolgende vergadering van de Raad van Bestuur bekrachtigd worden.

Artikel 5. Sectie 1. Derde lid. Bekendmakingvereisten

De benoeming en ambtsbeëindiging van de leden van de Raad van Bestuur en van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen, gebeurt overeenkomstig de wet.

Artikel 5. Sectie 2. Het orgaan van Dagelijks Bestuur

1. Het dagelijks bestuur van de vzw wordt door de Raad van Bestuur opgedragen aan ten minste drie personen.
2. Het Dagelijks Bestuur bestaat ten minste uit de voorzitter tesamen met de penningmeester en één andere bestuurder.

3. De leden van het Dagelijks Bestuur handelen als college.
4. Onder “handelingen van het Dagelijks Bestuur” worden gerekend alle handelingen die dag na dag moeten verricht worden om de normale gang van zaken van de vzw te verzekeren en die, hetzij wegens hun minder belang, hetzij wegens hun hoogdringendheid of noodzakelijkheid, het optreden van de Raad van Bestuur niet vereisen of niet wenselijk maken.
5. De benoeming en ambtsbeëindiging van de leden die bevoegd zijn voor het dagelijks bestuur van de vzw wordt openbaar gemaakt op de door de wet bepaalde wijze.

Artikel 5. Sectie 3. Aansprakelijkheid van de bestuurders en de dagelijkse bestuurders

1. De bestuurders en dagelijks bestuurders zijn niet persoonlijk verbonden door de verbintenissen van de vzw.
2. Tegenover de vzw en tegenover derden is hun verantwoordelijkheid beperkt tot de vervulling van de hun gegeven opdracht overeenkomstig het gemeen recht, de Wet en de statuten van de vzw en zijn ze aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur of dagelijks bestuur.
3. De gelden van de vzw worden enkel belegd in inschrijvingen op een zicht-, een deposito- of een termijnrekening van een erkende financiële instelling.

Artikel 5. Sectie 4. Toezicht door een toezichthouder

De controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid van de verrichtingen, kan aan één of meerdere toezichthouders opgedragen worden. Hij/zij wordt/worden benoemd door de Algemene Vergadering voor een termijn van één jaar.

Artikel 6. Financiering en boekhouding

1. Het boekjaar begint op 1 maart en eindigt op de laatste dag van februari.
2. De Raad van Bestuur legt de jaarrekening van het voorgaande boekjaar alsook een voorstel van begroting ter goedkeuring voor aan de jaarlijkse Algemene Vergadering.

Artikel 7. Ontbinding

1. De Algemene Vergadering zal worden samengeroepen ter bespreking van voorstellen met betrekking tot de ontbinding van de vzw voorgelegd door de Raad van Bestuur of door ten minste één vijfde van alle werkende leden.
2. De beraadslaging en de stemming over de ontbinding respecteert het quorum en de meerderheid gesteld in artikel 4 vijfde lid van deze statuten.
3. Vanaf de beslissing tot ontbinding zal de vzw steeds vermelden dat zij “vzw in vereffening” is overeenkomstig de bepalingen in de V&S-wet.
4. In geval van ontbinding en vereffening van de Heemkundige Kring “Norbert de Vrijter” Lille vzw wordt het vermogen overgedragen aan de Gemeente Lille.

Alle beslissingen betreffende de ontbinding, de vereffeningvoorwaarden, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van het actief van de vzw worden neergelegd ter griffie en bekendgemaakt in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad overeenkomstig het bepaalde in de V&S-wet en de uitvoeringsbesluiten daaromtrent.

Jaarvergadering: vrijdag 18 maart 2005 om 20.00 u in de cafetaria van RVT Lindelo

‘Het dagelijks leven van onze voorouders in de Vroeg-Moderne Tijd’

De geschiedenis van het kerkelijk leven, het onderwijs en de gerechtelijke instellingen van de 16de eeuw tot 1830.

Onze heemkundige kring heeft weer zijn best gedaan een eminent en boeiend spreker uit te nodigen, die u aangenaam zal onderhouden over het dagelijks leven en de beslommingen van onze voorouders.

Deze lezing wordt verzorgd door **professor Eddy Put**

- doctor in de letteren en de wijsbegeerte verbonden aan het departement geschiedenis van de K.U. Leuven en aan het Algemeen Rijksarchief te Brussel
- Auteur van verschillende werken o.a.:
“De cleyne scholen”; het volksonderwijs in het hertogdom Brabant.
“Onrust in de zielzorg”; J.T.L. Wellens, de 17de eeuwse bisschop en zijn pastoraal beleid.
“Matthias Hovius”, het verhaal van een bisschop in de 17de eeuw.
En vele andere...

Wij rekenen op een talrijke opkomst. De deur staat gratis open en een drankje wordt u graag aangeboden.

(Opgelet: deze activiteit niet verwarren met de Buitengewone Algemene Vergadering over de nieuwe statuten van 3 maart! Info: Nico Paepen, 0497/28.21.69)

ADRESWIJZIGINGEN!!!

Om ongemakken te vermijden vragen wij aan al onze leden om bij adreswijziging hun nieuw adres zo snel mogelijk door te geven aan één van de bestuursleden.

Dank bij voorbaat.

Heemuitstap naar Zoersel - zaterdag, 20 november 2004.

Afspraak was om 13.00 uur aan het heemhuis in Lille. Iets minder volk dan vorige maal, maar toch niet echt slecht voor een 'last-minute'. Gisteren het contactblad in de bus, en vandaag reeds ter plaatse.

Twee bezienswaardigheden stonden op het programma, eerst het heemhuisje en daarna het Lindepaviljoen.

Het Heemhuisje (1)

Het heemhuisje, achter de Sint-Elisabethkerk in Zoersel, is een oud boerderijtje dat als heemmuseum werd ingericht. De eerste kamer die je binnentreedt, geeft een overzicht van de ontstaansgeschiedenis van Zoersel. Het huidige Zoersel, dat ontstond na de gemeentefusies van 1977, is een samenvoeging van drie woonkernen die in de loop van de geschiedenis nooit met elkaar waren verbonden: de dorpen Zoersel (vroeger behorend bij Malle), Halle (dat bij Zandhoven behoorde) en het gehucht Sint-Antonius, dat nooit een zelfstandig dorp is geweest en bij Brecht hoorde. Het wapenschild van de fusiegemeente is een combinatie van de schilden van Zoersel en Halle.

Een hoek in de volgende kamer, geeft ons een overzicht van het onderwijs door de eeuwen heen in de drie woonkernen. Ook een overzicht van de kerken komt hier aan bod. Ontdekking: de Sint-Martinuskerk van Halle is een ontwerp van architect Ernest Dieltiens, jawel, de schoonbroer van dokter Emiel Goetschalckx (2).

De rest van de kamer geeft een idee over een woonkamer uit de eerste helft van de vorige eeuw. Authentiek is het kleine keukentje, inclusief de leuke groene en rode muurtegeltjes. De opkamer is eveneens zoveel mogelijk in haar originele staat teruggebracht. De kelder huisvest nu drie wastobben en een kleine verzameling oude bierflesjes, waaronder nogal wat beugelflessen.

De zolder is nu in gebruik door de heemkundige kring van Zoersel (3) en is ingericht als archief- en documentatiecentrum (4).

Het commentaar van Dirk Eelen, die onze gids was in Het Heemhuisje, was zeer de moeite. Wat de zes leden van de heemkundige kring hier uit de grond gestampt hebben verdient onze bewondering. Het museum verveelt nooit. Zoersel, Halle en Sint-Antonius worden in elk facet apart benaderd. Juist door deze uitsplitsing per dorp en per facet (onderwijs, kerken, molens, ...) blijft alles overzichtelijk.

Ten slotte komen we in de stal die tot een mooi zaaltje werd uitgebouwd met de mogelijkheid om iets te nuttigen. Via foto's en ander materiaal komen we meer te weten over de drie dorpen tijdens de oorlog. Uiteraard mogen hier Hendrik Conscience en het Boshuisje niet ontbreken. Foto's van verdwenen gebouwen geven toch een beetje een melancholisch gevoel. Doet me denken aan Louis Neefs' "Mijn Dorp in de Kempen".

Hét monument van Zoersel dat in de tweede helft van de vorige eeuw letterlijk en figuurlijk voor de bijl ging was uiteraard de linde. 'Het dorp onder de linde' was niet meer... Om hierover alles te weten te komen, trokken we naar:

Het Lindepaviljoen (5)

Onze gids Frieda staat ons reeds op te wachten. Het museum herbergt de monumentale stam en zeven takken van de Zoerselse linde.

De 23 meter hoge linde werd geveld op 27 april 1974. De leeftijd van de linde is niet exact bekend maar ligt tussen de 800 en de 900 jaar. De moderne tijd is hem noodlottig geworden. Een tramlijn en later een steenweg had hij nog overleefd, maar het asfalteren van de wegen rond de boom, waarbij de bodem ondoordringbaar werd voor water en lucht was er te veel aan. Geen boomchirurg die hier nog enig soelaas kon bieden.

In het museum is het levenswerk te bewonderen van Paul Van Esbroeck. Hij beeldhouwde in de stam de geschiedenis van Zoersel in een 85-tal figuren: een Zoerselse pater, een non, de eerste vrouwelijke burgemeester Van Hemeldonck, de laatste bakel... De kunstenaar heeft er 12 jaar over gedaan om de klus te klaren.

Om de boom in optimale omstandigheden te kunnen tentoonstellen werd er een wedstrijd uitgeschreven om een gebouw te ontwerpen dat samen met de linde ook de gemeentediensten en de toeristische dienst zou huisvesten. Het gebouw werd ingehuldigd in 1990.

Pauls vrouw, Mariëtte Coppens, ook beeldhouwster en leerlinge van Paul Van Esbroeck, vertelt het ontroerende verhaal van 'de Loteling' (6) van Hendrik Conscience in 7 taferelen, gebeeldhouwd in evenveel takken van de linde. De hoofdfiguren, Jan en Trien, staan bij de hoofdingang van het museum.

Naar goede gewoonte trakteerde de Heemkundig Kring ons nog om de interessante namiddag of te sluiten, op een drankje in een Zoerselse taverne.

Alex Vercammen

1 Elke derde zondag van de maand kan Het Heemhuisje gratis worden bezocht van 10.00 tot 18.00 uur. Kan ook op andere dagen na afspraak, maar men vraagt dan een bijdrage van 0,75 euro per persoon met een minimum van 10 euro.

2 Rosette Dillen, *Ten huize van dr. Emiel Goetschalckx (1859-1923)*, Jaarboek 2003, Heemkundige Kring 'Norbert de Vrijter', Lille, blz. 27-34

3 Heemkundige Kring Zoersel v.z.w., Schoolstraat 9, 2980 Zoersel. Tel. 03 311 81 36 (Het Heemhuisje)

4 Het archief en de documentatie kunnen elke donderdag gratis worden geraadpleegd tussen 20.00 en 22.30 uur.

5 Het Lindepaviljoen is gelegen aan de Oostmallebaan 15. Elke werkdag geopend van 8.30 tot 12.30, op zon- en feestdagen tussen 13 en 18 uur.

6 Het verhaal werd ook verfilmd door Roland Verhavert in 1973 met in de hoofdrollen Jan Declair en Ansjie Beentjes.

U vraagt... Wij antwoorden

Van ons lid, Paul Janssen, uit Antwerpen ontvingen wij onderstaande vraag:

In de bijdrage over de 'verkenning van Rijsel' heeft Jo Jacobs het over de oorsprong van het woord Lille/Rijsel die semantisch verschilt van die van Lille/Kempen.

Dat herinnert er me aan dat in de doopakte van mijn vader (° Antwerpen) de pastoor hem vermeldde als *filius Joannis Augusti Insulensis*. Mijn grootvader was inderdaad afkomstig van St. Pieters Lille. In Latijnse akten werd Lille/Rijsel wel weergegeven als *Insulae*, maar was het bij uw weten ook gebruikelijk dat Lille/Kempen zo werd vertaald? Het kan natuurlijk ook over een geografische vergissing gaan, of zelfs over een grapje van de pastoor. Hebt u weet van andere vermeldingen van Lille/Kempen als *Insula*?

Met hoogachting.

Paul Janssen

Omdat dergelijke vragen ons ook interesseren hebben wij deze vraag voorgelegd aan de leden van ons bestuur.

Walter Van den Branden wist hierop het volgende te antwoorden:

Beste,

Ik mag zeggen dat ik goed bekend ben met de archieven en dito teksten die verband houden met Lille, aangezien ik o.a. voor mijn licentiaatthesis geschiedenis dit dorp en omliggenden als onderwerp had.

In de oude doop-, huwelijks- of sterfakten en dergelijke heb ik nooit de bijvoegsels "Insulensis" tegengekomen die verwezen naar (Sint-Pieters-)Lille, wel steeds dus "Lillensis" of "ex Lille".

Het feit dat een pastoor de beschrijving "Insulensis" toevoegde in plaats van het te verwachten "Lillensis", heeft mogelijk te maken met het feit dat deze van Antwerpen was en - zeker toen! - weinig Antwerpenaren wisten dat er in hun eigen Provincie er (ook) een Lille bestaat. Zelfs toen ik in 1979-1981 studeerde aan de UFSIA, werd ik nog (nadat men naar mijn oorsprong informeerde) regelmatig gefeliciteerd omdat ik zo vlot het Nederlands beheerste... Vandaar dat ik tip op de "geografische vergissing".

Hartelijke groeten,

Walter Van den Branden,
conservator Mola-Het Provinciaal Molencentrum
Kasteel 'Puyenbrug'

Hebt u ook een heemkundige vraag, dan kan je die ons gerust voorleggen.

Wij proberen deze dan uit te zoeken.

Vragen kan je steeds afgeven bij één van de bestuursleden of mailen naar Louis.bertels@skynet.be.

Louis Bertels

Voorstelling jaarboek 2004: 5 en 6 maart 2005 in het heemhuis “De Vrijter”.

Vorig jaar hadden wij ons jaarboek graag gepresenteerd in ons “Heemhuis de Vrijter”(oud politiebureau nabij de kerk te Lille). De grondige renoveringswerken die nodig waren, gooiden toen roet in ons eten zodat wij genoodzaakt waren om uit te wijken.

Dit jaar kunnen we met veel genoegen aankondigen dat we nu wel zo ver zijn. De renoveringswerken lopen stilaan op hun einde en we zullen zeker klaar zijn tegen 5 maart. We zijn zelf zeer tevreden over het resultaat en de “raadzaal” mag zeker gezien worden. De gerestaureerde obiits komen er volledig tot hun recht.

Alle leden worden uitgenodigd op de inhuldiging van ons “Heemhuis de Vrijter” op zaterdag 5 maart om 14.00 uur.

Daarna kunnen de jaarboeken afgehaald worden tot 18.00 uur.

Op zondag 6 maart gaan de deuren open van 10.00 tot 18.00 uur.

In ons jaarboek weiden we nu natuurlijk een heel artikel over de geschiedenis van ons “Heemhuis de Vrijter”. Dit artikel is van de hand van Jos Aerts.

Verder zijn er nog artikels geschreven door:

- Rosette Dillen en Jules van Olmen: “De ‘Levenszangen’ van priester-dichter Lodewijk Mercelis en zijn broer-priester Frans”.
- Walter Driesen en Jaak Jacobs: “Slaande ruzie in de baronie”.
- Louis Verstappen (+) en Jos Aerts: “Laatste zeeldraaier uit de Kempen... Louis Henrothay van het Rolleken te Lille”.
- Rosette Dillen: “Enkele ‘sprokkelingen’ over volksgeneeskunde en volksbijgeloof uit onze streek”.
- Vic Van Duppen: “Uit de oude doos: Gierle in beeld”.
- Walter Driesen: “De obiits van de d’Olmen de Poederlé in de kerk van Poederlee”.

Zoals u kunt zien, is het weer een gevuld boek geworden.

JAARPROGRAMMA 2005

Zaterdag 5 en zondag 6 maart 2005: officiële opening Heemhuis en voorstellen jaarboek.

Vrijdag 18 maart 2005: algemene vergadering met als spreker Eddy Put.

Zaterdag 18 juni 2005: namiddaguitstap.

Zondag 28 augustus: 9de jaargetijde heksenboom.

Zaterdag 3 september 2005: heemkundige reis.

Vrijdagen van oktober: heksenwandelingen (voorinschrijving verplicht).

Zaterdag 12 november: namiddaguitstap.

Dinsdag 15 november: les: stamboomonderzoek.

Dinsdag 22 november: les: stamboomonderzoek.

Dinsdag 29 november: les: stamboomonderzoek.

Dinsdag 13 december: les: stamboomonderzoek.

Over toiletdeuren en hartjes

Door één van onze bestuursleden werd onderstaand, niet ondertekend artikel, ergens op de grond gevonden. Het mocht niet op de openbare weg gegooid worden, maar door dat dit toch gebeurde, kunnen we jullie er ook van laten genieten.

Waarom de toiletdeuren op Vlaamse erven lange tijd voorzien waren van een uitgesneden hartje is een raadsel. Zeker is wel dat wanneer het “huisken” op het erf verschijnt in de 19de eeuw, het hartmotief vaak de deuren siert. Zou het komen omdat een hart licht binnenlaat en voor verfrissing zorgt, of heeft het iets te maken met de speelkaart of vrouwenbillen?

Licht- en verfrissingsopening

Volgens de meest plausibele verklaring zou zo'n ‘WC-hart’, een licht- en verfrissingsopening zijn geweest. Maar men kon natuurlijk ook binnenkijken... Om aan te geven dat het huiske bezet was én om inkijk te beletten, stak men zijn zakdoek door de opening.

Kaartmotief

Waarom vaak een hart werd uitgesneden, heeft misschien iets te maken met de populariteit van het hart als kaartmotief. Er werden ook wel eens andere kaartmotieven dan enkel het hart gebruikt: de ruit, klaveren en schoppen, ze komen allemaal voor. Wat al deze motieven te maken hebben met de stoelgang is niet duidelijk. Zou het teruggaan op het gebruik om toiletten van dames en heren te onderscheiden door er een bijhorende speelkaart op te spijkeren? Een koning voor de herentoiletgangers en een koningin voor de damestoiletgangers? Zo zouden oude prenten uit 1698 nog geen hartmotief prijsgeven, maar wel een mannen- of vrouwenportret. Pas later zou een gedeelte van de speelkaart overblijven. Het hart zou daarbij de overhand hebben gekregen. Het argument dat het hart het gemakkelijkste motief is om uit te snijden, houdt geen steek. Wat te denken van een ruit? In een periode waarin het kaartspel negatief werd onthaald door de religieuze en beter gegoede klasse zou het hartmotief populair zijn geworden als toiletmotief.

Seksueel symbool

Anderen zien in het hartmotief op de toiletdeur dan weer een seksueel symbool. Het hart stelt het billenwerk van een vrouw voor, de ruit een vagina, schoppen een copulerend paar en klaveren vruchtbaarheid.

Redder in nood

In plaats van vierlagig zacht toiletpapier moest men het vroeger doen met krantenpapier. Een spijker in de wand deed dienst als papierhouder. Eén van de universele zekerheden is steeds de papiervoorraad controleren vóór de boodschap. Pech voor de onverlaat die dit over het hoofd gezien had. Gelukkig diende het hartje dan als redder in nood. Men stak zijn vinger door de hartvorm zodat de huisgenoten ter hulp konden snellen met vers krantenpapier. Vaak resulteerde dat in een grap en werd de in-blijde-verwachting-zijnde onthaald op een fikse tik op de vingers in plaats van de gewenste voorraad. U bent al vast gewaarschuwd!

Anno 2005 vinden we de meeste ‘huiskens’ niet meer buiten, maar binnen. Zelden vind je nog een hartje op een deur, eerder de aanduiding of het bedoeld is voor heren dan wel voor dames. Dat neemt niet weg dat toiletdeuren, vooral in openbare gelegenheden, een van de meest geliefde media blijken te zijn om door middel van een hartje je liefde voor x of y toiletkundig te maken. Dat levert soms aangename lectuur op: Kelly ? Justin enzomeer.

Toch zijn de hartjes op ‘de buiten’ nooit helemaal weggeweest. Toiletten op de werven, fuiven en festivals dragen niet zelden het hartmotief.